

## **Verslag Bijeenkomst 13 november met Stakeholders**

“Horizon van Oss”

Aanwezig: ongeveer 60 mensen, met vertegenwoordigers van wijk- en dorpsraden, bedrijven, maatschappelijke organisaties, zorginstellingen en jongerenraad.

### **Aanleiding voor deze bijeenkomst:**

Er is veel in beweging. Allerlei ontwikkelingen vragen om een plek in onze fysieke leefomgeving. Denk bijvoorbeeld aan duurzame energie, de vergrijzing en nieuwe vormen van vervoer. Dat maakt dat we steeds vaker keuzes moeten maken en belangen tegen elkaar af moeten wegen. En het maakt het nodig om onze ruimtelijke plannen en visies opnieuw tegen het licht te houden en aan te passen aan wat de huidige tijd en de toekomst vraagt.

Ook het Rijk is hiermee bezig. De wetgeving van nu maakt het vaak moeilijk om dingen te realiseren vanwege de ingewikkelde regelgeving en daar wil de landelijke overheid iets aan doen. Dat gaat leiden tot nieuwe regelgeving (de Omgevingswet), die overleg en samenwerking met inwoners belangrijker maakt en regels wil vereenvoudigen.

De gemeente Oss gaat in 2018 een nieuwe omgevingsvisie maken. In die visie bepalen we welke ontwikkelingen we belangrijk vinden, maar ook hoe we als gemeente willen werken en samenwerken in de fysieke leefomgeving. We willen dat graag samen met stakeholders (inwoners en andere betrokkenen) doen. De bijeenkomst van vandaag is daarvoor de opmaat. In 2018 zullen we meerdere bijeenkomsten en gesprekken organiseren rond de thema's die in de omgevingsvisie aan de orde komen.

Tijdens de bijeenkomst hebben de deelnemers in twee rondes gesproken over wat zij belangrijk vinden in de ontwikkeling van de leefomgeving in Oss. In de eerste ronde deden zij dat op 3 schaalniveau's (wijk, gemeente, regio). In de tweede rond ging dat per thema én over de werkwijze met de gemeente.

In onderstaande samenvatting zijn ideeën en meningen uit beide gespreksrondes samengevat. Voor wie wil is de complete lijst van opmerkingen/ideeën uit de eerste ronde beschikbaar.

### *In de wijk*

In de wijk staat het sociale leven voorop. Sociale cohesie, samenhang, ontmoeting en leefbaarheid worden meermaals genoemd. Basisvoorzieningen in de buurt zijn daarbij belangrijk (gezondheidscentrum, ontmoeting, zorg dicht bij huis). En veiligheid, vooral in de vorm van sociale veiligheid. De steeds diversere bevolkingssamenstelling maakt dat er aandacht moet zijn voor de manier waarop inwoners in de buurt samen wonen en leven.

Ook verkeer, mobiliteit en verkeersveiligheid worden genoemd. De verwachting is dat in de toekomst mobiliteit een heel andere vorm heeft gekregen. Zo kunnen zelfrijdende auto's leiden tot geen/minder ongelukken. Maar bereikbaarheid blijft belangrijk. Ook om gemakkelijk in en uit de wijk te komen.

In het toekomstbeeld wonen we gevarieerd (tiny houses, sociale woningbouw en vrije sector gemengd, voor jong en oud) in energieneutrale woningen. Ook bestaande huizen zijn dan energieneutraal.

De wijk van de toekomst is groen. Dat kan door kleinere huizen met grotere tuinen te bouwen, maar ook in gezamenlijke ruimtes in parken en dergelijke. Deze gezamenlijke ruimte dient voor ontmoeting en daagt uit om meer te bewegen én te ontspannen.

#### *In de gemeente*

In de gemeente ziet men graag voorzieningen blijven/komen op het gebied van cultuur, winkels en onderwijs. Ook milieumaatregelen (schone lucht, bodem) ziet men graag op gemeenteniveau geregeld. En aandacht voor het groen en de groene gebieden tussen de kernen. Tegelijkertijd is de verbinding tussen de kernen belangrijk, en tussen dorp en stad (ook voor de bereikbaarheid van voorzieningen in de stad).

De Maas en zijn uiterwaarden zijn belangrijk. Evenals natuur elders en duurzaamheid.

Op gemeenteniveau vindt men verder voldoende werkgelegenheid belangrijk.

Voor een duurzame energievoorziening ziet men mogelijkheden in zonnenvelden en zorgvuldige plaatsing van windmolens in de Lithse polder.

Grotere voorzieningen verdienen een plek op gemeenteniveau, maar ook samenwerking tussen voorzieningen. Denk aan winkels, onderwijs (HBO, maar ook gespecialiseerd ambachtsonderwijs), recreatie. Dat is meteen een manier voor de gemeente om zijn centrumfunctie in de regio te versterken.

Op het niveau van de gemeente speelt ook veiligheid een belangrijke rol, met name bestrijding van criminaliteit, samenwerking met politie en OM en verkeersveiligheid worden hier genoemd. Als het om verkeer gaat voorziet men een belangrijkere plek, die meer ruimte vraagt, voor de fiets, naast zelfrijdende auto's.

De relatie tussen stad en dorpen kan versterkt. En de kwaliteit van de groene tussenruimtes moet worden geborgd.

Verder vinden de aanwezigen de historie belangrijk. Het is zaak deze zichtbaar en bekend te houden, zodat ook in 2040 de jongeren de geschiedenis van hun gemeente kunnen kennen.

#### *In de regio*

Samenwerking staat hier centraal. Om samen in de regio meer en gedifferentieerdere voorzieningen te realiseren. En om voorzieningen in Oss meer draagvlak te geven. Daarbij is ook specialisatie een optie (elke gemeente is ergens heel goed in). Dat laatste is ook mogelijk op het gebied van werkgelegenheid, door bedrijven die met elkaar te maken hebben te clusteren in de regio. Verder zijn er mogelijkheden om samen te werken op het gebied van duurzaamheid en energievoorziening, kennisdeling en experimenteren. Bijvoorbeeld door ruimte te geven aan innovatieve bedrijfjes, en het gemakkelijk te maken een bedrijfje te starten.

Op een aantal onderwerpen is regionale samenwerking noodzakelijk. Genoemd zijn: economie, hoogwaardige landbouw, natuur.

Als het gaat om het Maasgebied wordt gepleit voor samenwerking met de overkant.

Ook moeten gemeenten (dus ook de gemeente Oss) aandacht hebben voor effecten van keuzes op buurgemeenten (bijvoorbeeld als het gaat om grondprijzen).

### **Ronde twee: thema's en samenwerking**

*Ideeën/opmerkingen uit ronde twee die gaan over een van bovenstaande schaalniveaus, zijn daar opgenomen en worden hier niet herhaald.*

### *Voorzieningen*

‘Voorzieningen’ is een breed begrip. Hier is het vooral gegaan om sociale voorzieningen. Zorg, ondersteuning en sociale contacten voor kwetsbare groepen. Ontmoeting, waarbij ook de horeca een ontmoetingsplek is. Goede gezondheidsvoorzieningen.

Bereikbaarheid van voorzieningen is een belangrijk thema. Daar waar voorzieningen verder weg liggen is een goede verbinding en goed (gratis?) openbaar vervoer belangrijk.

Er is aandacht gevraagd voor (teveel) modernisering en mechanisering. Ook bij inzet van robots of andere technische oplossingen moet de menselijke maat en menselijke aandacht aanwezig blijven. Als belangrijke voorzieningen zijn genoemd: gezondheidsvoorzieningen als huisarts en ziekenhuis, onderwijs op alle niveaus, tijdsbesteding voor specifieke (leertijds)groepen, wijkcentra, plek voor zingeving/inclusie. Ontmoeten en ‘op elkaar letten’ hebben daar een plek. Mensen binden aan Oss, maar ook Oss binden aan de mens.

### *Samenwerking binnen en buiten de gemeente*

Regionale samenwerking is noodzakelijk omdat een aantal vraagstukken niet binnen Oss alleen opgelost kunnen worden. Samen weet je meer (kennisdeling), kun je meer (door groter draagvlak en kostendeling zijn bv meer voorzieningen mogelijk) en bereik je meer (bv op het gebied van energie en duurzaamheid). Samen kun je ook kijken hoe besluiten/keuzes over de gemeentegrenzen heen van invloed zijn. Thema’s voor regionale samenwerking: werkgelegenheid, duurzaamheid, milieu en natuur, (grote) voorzieningen.

### *Duurzaamheid*

Duurzaamheid is belangrijk om ook voor onze kinderen een goede toekomst te krijgen. Het is een kwestie van leren en proberen, experimenteren en samenwerken. Wanneer we goede voorbeelden en kennis delen kan er meer. Duurzaamheid en aanpassing aan de klimaatverandering kunnen goed samen gaan met andere functies (voorbeeld: aanpassing van de uiterwaarden in combinatie met recreatie langs de Maas). Omdat we nog veel leren en er steeds nieuwe ontwikkelingen zijn, is het belangrijk om daarvoor open te staan en te experimenteren. Klein beginnen en vervolgens verder bouwen.

### *Mobiliteit en bereikbaarheid*

Mobiliteit gaat veranderen. Zelfrijdende auto’s en andere technieken die we nog niet kennen gaan hun invloed hebben. Mogelijk gaan auto’s daardoor minder ruimte vragen, en moet er meer ruimte op de wegen komen voor fietsen en openbaar vervoer.

Ook hoeven we steeds minder te reizen om elkaar te ontmoeten (internet, skype, appen).

Bereikbaarheid gaat dus niet alleen over fysiek verplaatsen, maar ook over digitale wegen (glasvezel e.d.). De vraag is of het particulier initiatief dit voldoende op gaat pakken.

De klimaatverandering gaat ervoor zorgen dat we niet meer overal kunnen wonen, waardoor er dus ook andere vervoersbewegingen ontstaan. En tegelijkertijd kunnen die verminderen doordat er meer in de regio wordt geregeld (kleinschalig, zelfvoorzienende regio's).

Openbaar vervoer blijft nodig en moet beter. Ook daar is de vraag hoeveel opgelost gaat worden door technische ontwikkelingen. Daarbij is belangrijk dat (nieuwe) mogelijkheden ook beschikbaar zijn en blijven voor ouderen of mensen met een beperking.

### *Groen – rust – ontspanning*

Groen is belangrijk. In de buurt/wijk als plek voor beweging en ontspanning, in de vorm van parken/parkjes. Het geeft mensen de mogelijkheid om recreatie, rust en ontspanning dicht bij huis te vinden.

Maar ook een groen buitengebied is belangrijk. Behoud van natuur, waar mogelijk in combinatie met recreatie. Hier zien mensen wel een spanningsveld. Natuur kan een kans zijn voor recreatieve bedrijven en zo ook economisch aantrekkelijk zijn, tegelijkertijd kan (teveel) recreatie een bedreiging zijn voor de natuur.

Biodiversiteit is verschillende keren genoemd. Mogelijkheden om dit te ondersteunen zijn bijvoorbeeld het benutten van snippergroen.

Andere ideeën om meer groen in de gemeente te krijgen: kleinere huizen met grotere tuinen, wijk- en buurttuinen, ander bomenbeleid (meer bomen in de kom).

### *Veiligheid*

Veiligheid is een breed begrip. Er zijn verschillende aspecten voorbijgekomen.

Sociale veiligheid heeft te maken met je fijn voelen, je veilig voelen in je woonomgeving. Goede voorzieningen die sociaal contact stimuleren helpen daarbij (gemeenschapshuis). Een plek waar je dingen samen doet en elkaar leert kennen, ook tussen verschillende groepen.

Klimaatveiligheid heeft te maken met de goede maatregelen om de klimaatverandering aan te kunnen.

Milieuveiligheid gaat om een goed en gezond milieu. Hier kunnen belangen strijdig zijn, bv van bedrijven versus inwoners. Het is goed om te weten wat van invloed is op de gezondheid van mensen, bijvoorbeeld drukke wegen, zware bedrijven, veehouderij (Q-koorts). Open en eerlijke communicatie is hierbij belangrijk.

Verkeersveiligheid is belangrijk, vooral voor fietsers en voetgangers. Hier ligt een duidelijke rol voor de gemeente, maar wel in overleg met de bewoners, want die kennen de buurt het beste. Tot slot is de link met (jeugd)zorg genoemd om overlast in de buurt te voorkomen of te beperken.

### *Werkgelegenheid*

Werkgelegenheid is belangrijk voor mensen, om gezond en zelfstandig te kunnen leven.

De groep voorziet ontwikkelingen: naar meer zelfvoorzienende regio's, werk dicht bij huis en minder vervoersbewegingen. En naar minder repetitief werk, meer complete vakmensen. Door ontwikkelingen als 3D-printen zijn minder productieplekken nodig, en ook minder vervoer omdat het product bij wijze van spreken aan huis geprint kan worden.

Aan de andere kant zien we ook bedrijven groter en groter worden. En zien we kansen (itt zelfvoorzienende regio's) voor meer profilering: elke regio zijn eigen kwaliteit.

### *Ontmoeten*

Ontmoeting, elkaar kennen en gekend worden, is de basis voor sociale cohesie. Laagdrempelig, voor iedereen. De proeftuin Ruwaard is een positief voorbeeld.

Opvallend vaak wordt de buitenruimte als plek voor die ontmoeting genoemd. Richt de buitenruimte zo in, dat die uitnodigt voor activiteiten en gesprek met elkaar. Ook kunst en cultuur in de openbare ruimte kan daarbij helpen.

Digitalisering is een kans, het biedt nieuwe mogelijkheden om met anderen in contact te komen, maar het zal ook in 2040 de behoefte aan persoonlijk contact niet vervangen.

### *De rol van de gemeente*

Heel vaak wordt de gemeente genoemd als stimulator, ondersteuner, samenwerkingspartner van inwoners en andere partijen. Maar ook als degene die vanuit het maatschappelijk belang meekijkt. Naar mate het maatschappelijk belang groter is, moet de gemeente meer het voortouw nemen en de keuzes maken. Aan de hand van voorbeelden zijn in een aantal groepen ook rollen van de gemeente genoemd.

*Reguleren:* Wanneer het gaat om basisvoorzieningen en onderwerpen van groter maatschappelijk belang, zien de deelnemers de gemeente als degene die de besluiten neemt en zaken regelt. Voorbeelden die genoemd zijn: het stellen van milieunormen, veiligheid, basisvoorzieningen in de wijk. Tip van de deelnemers: blijf hier niet te lang hangen in wikken en wegen, maar maak keuzes, want je kunt het toch niet iedereen naar de zin maken. En de vraag om het niet te lastig te maken in regelgeving en vergunningen.

*Regisseren/samenwerken:* Bij belangrijke thema's waar samengewerkt moet worden met anderen kan de gemeente de regie nemen. En zo verantwoordelijkheid pakken voor bijvoorbeeld belangrijk groen en verbindingen tussen natuurgebieden, werkgelegenheid/economie, regionale samenwerking. Als het gaat om nieuwe ontwikkelingen waar we nog veel moeten ontdekken kan de gemeente de partijen bij elkaar brengen, bv rond duurzaamheid.

*Stimuleren/ondersteunen:* Daar waar de gemeente ruimte geeft, kan de gemeente wel ondersteunen. Bijvoorbeeld: inrichting van de wijk meer door inwoners, maar wel met ondersteuning door deskundigen van de gemeente. Een ander voorbeeld: leg minder regels op wanneer inwoners het goed doen. Bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid.

*Loslaten:* op het niveau van de buurt, dorp of wijk zou de inbreng van inwoners groter moeten/kunnen zijn. Bijvoorbeeld door te experimenteren met vormen van directe democratie.

Meer algemeen vragen deelnemers van de gemeente om alle belangen mee te wegen en vooral goed te communiceren over vraagstukken die spelen én de keuzes die daarin gemaakt worden. Verder zien ze de gemeente als 'informatiemakelaar' (zorg dat informatie beschikbaar is). En: geef als gemeente het goede voorbeeld (bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid).